Charlotte, 38 år

GRUNDSKOLAN

Jag kommer inte ihåg någonting av skolan. Det är svart när det gäller skolan. Vi var 20 stycken i klassen. Det kommer jag ihåg. Ettan och tvåan, då såg inte jag nånting. Jag satt längst bak i klassrummet och såg ingenting på svarta tavlan. Det var när jag skulle börja i trean dom upptäckte att jag inte såg bokstäverna. Då gick jag till en optiker och fick glasögon. Men det var ju ingen som tog hand om mej så att jag skulle komma ikapp. Ja, jag fick börja där alla andra började i trean. Det kan ju vara det som gör att jag har lite problem i och med att jag aldrig såg bokstäverna. Men jag har inget minne av det, utan det har ju mamma berättat för mej. Och jag sa ingenting. Jag satt tyst och lärarna sa ju det: ”Jamen, Charlotte är ju så tyst och lugn och hon bråkar ju inte.” Det var ingen som märkte att jag inte såg.

Det jag hörde, det lärde jag ju mej. Men alltså sen när man skulle skriva bokstäver. Det här har jag kommit på själv för jag har ju sett böcker som jag hade i ettan, eller ja i tvåan. I böckerna så var det ju bokstäverna. Så jag skrev väl och lärde mej väl liksom hur dom såg ut i och med att jag hörde dom. Men jag visste ju inte att det här var ett A. Det var en bokstav. Mamma gjorde ju påpekande. Men hon skulle inte lägga sej i. Hon skulle inte vara en besvärlig mamma. För jag gjorde så bra så. Jag kommer ju inte ihåg nånting. Det måste ha varit så traumatiskt att jag har lagt det i en liten garderob nånstans. Alltså det är ju såna där små glimtar som kommer ibland. Det jag kommer ihåg, det är dom här hemska sakerna. Alltså när man fick tillbaka prov till exempel i samhällskunskap. Då fick jag fel på svaren för att jag hade stavat fel. Det var rätt skrivet, men jag fick avdrag för att jag hade stavat fel. Det här var ju alltså det jag kommer ihåg. Det här är fyran, femman.

I trean fick jag gå hos en klinikfröken. Men alltså det var fortfarande att det var ju trean. Dom gick inte tillbaka så att jag kom ikapp heller. Och då opererade dom ena ögat. I trean och fyran gick jag hos klinikfröken, men inte femman och inte sexan och högstadiet. Det var ju inte nån lästräning egentligen, inte så som man ser dagens lästräning. Det var det inte, utan det var mest att konstatera att man var dum i huvudet. Det kan ju vara sånt som gör att man anser sej dum i huvudet, att man inte kunde läsa. Så länge inte nån säger att jag är dum i huvudet, ser jag ju inte mej själv som dum förrän det är nån som inplanterar det i huvudet på en. Det är ju då man börjar inse. Det som var roligt, det var väl att vara med kompisarna, alltså med kamraterna, för jag hade ju tre kamrater. Och det var väl att vara med dom då.

Alltså jag gillade ju inte att läsa. Det gjorde jag ju inte. Så hur mycket jag läste och vad jag läste, det vet jag inte, men det känns inte som om jag läste nånting. För jag kan inte komma ihåg några sagor som jag har läst, som andra kompisar har berättat om. Sånt kommer inte jag ihåg. Högläsning, det har vi faktiskt aldrig gjort i familjen. Det var sagostund eller vad det hette, tror jag, i skolan när vi fick sitta i en ring och det var ju jätteroligt. Att lyssna är inga problem för mej alltså. Så det kommer man väl ihåg, men jag kan inte säga exakt vad det var dom läste, men man gillade dom stunderna i alla fall.

På mellanstadiet, det är då det börjar komma. Då börjar jag inse att jag inte är som alla andra. Jag blev mer medveten om att jag hade problem då. Och det är då, det blir lite mer traumatiskt. Det var då när man skulle läsa kanske geografi eller historia, då började man ju inse att nej, men jag är nog dum i huvudet. Det är ju det dom säger. Matte har jag alltid gillat, så länge det inte är lästal. För siffror och klura ut saker och ting, det har varit jätteroligt. Men alltså så fort det är lästal, då är det kört. Då går det ju inte för jag förstår inte ibland det jag läser. Så jag får inte ihop det.

Jag tror att jag började läsa lite mer därför att jag har böcker. Jag har sagor, alltså inte sagoböcker men alltså ungdomsböcker, som jag har hittat nu, när man håller på att flytta. Så jag måste ju ha läst, eller om jag har lurat folk att tro att jag har läst. Alltså att jag ville ha böcker bara för skenet. ”Men du som har så mycket böcker, du måste ju gilla att läsa.” Alltså jag hittade sätt för att folk skulle tro att jag kunde läsa.

Skriva det gick ju inte. Jag har kvar papper och det är bara röda bockar. Det är ju mest röda bockar och jag fick aldrig höra: ”Men gud vilken rolig berättelse!” Så jag fick ju aldrig veta att själva innehållet var bra. Det jag fick veta det var: ”Herregud vad du stavar fel! Du kan ju inte skriva.” Alltså jag hade mycket fantasi. Jag trodde jag kunde skriva och att jag fick ner det. Men det blev ju fel. Det var ju ingen som sa: ”Men vilken rolig berättelse!” Utan det enda jag fick höra, det var ju att jag kunde ju inte skriva. Jag kunde ju inte stava. Men det var ingen som tog hand om det. Det var grammatiska fel. Och det var ju att jag glömde bokstäver, ja, ändelser, och att jag inte hade nåt verb där och inte nåt substantiv där. Och det var ju som grekiska för mej.

Jag var dum i huvudet. Så var det ju bara. Alla andra kunde ju, men inte jag. När jag försökte och jag tyckte att saker och ting var jättebra, så var det ju inte det. Och då var jag ju dum i huvudet då. Min kompis, som jag fortfarande har, hon är ju säkert dyslektiker, men jag har ju läs- och skrivsvårigheter. Alltså tittar man nu, i dag, så har ju hon det värre. Där ser jag skillnaden så att säga. Jag anser inte att jag är dyslektiker. Jag anser att jag har läs- och skrivsvårigheter, att jag har fått det på grund av att ingen har tagit tag i det. Skulle jag kanske göra nånting åt det i dag, så kanske jag skulle komma ikapp det, men jag vill inte. Jag klarar mej bra ändå.

Jag följde med på lektionerna och jag har aldrig skolkat. Jag har pinat mej och suttit på lektionerna och gjort det man skulle göra. Men hur resultatet blev, det är ju en annan sak. Jag lyssnade väldigt mycket. Jag gillade dom lektionerna när läraren stod och berättade, till exempel historialektionerna och religionslektionerna. Det tyckte jag var roligt. Alltså det var ju bästa tiden på skolan. Hade jag fått muntliga prov, så hade jag nog haft i betyg fyra eller femma. Men i och med att jag fick skriva och jag fick inte ner svaret så det blev ju alltid fel. Jag kunde allting här, i huvudet, men jag fick aldrig ner det på papper. Jag hade ju inga bra betyg.

Ja, läxor alltså, jag hade ju jätteproblem. Och det här med glosor till exempel i engelskan. Jag kunde sitta och kämpa flera, flera veckor kändes det som. Och ändå så gick det inte in i huvudet. Och sen hade man syskon, som behövde bara läsa igenom en sida, så kunde dom. Då var det ju också den här känslan att, ja, men jag är nog dum i huvudet. Det är ju bara så. Alla

andra är intelligenta, men jag är dum i huvudet för jag klarar ju inte av nånting.

Svenskalektionerna när man skulle läsa högt, det var faktiskt de gånger man sa så här: ”Nej, men åh, jag har så ont i armen. Kan jag få gå till sjuksystern? Jag har så ont i magen.” När jag alltså visste att nästa lektion då ska jag sitta och läsa för dom har förvarnat. Men var det så att det blev spontant att, ja, nu ska vi läsa högt då, ja, jag gjorde ju det, men jag fick bara läsa några rader. Då var det ju jobbigt och då så fick dom andra göra det. Dom hade inte tid att vänta.

Multiplikationstabellen, den kan jag inte fortfarande. Ettans tabell kan jag, och tvåans, och femmans. Till och med mina syskonbarn hjälper mej, men alltså det går inte. I samband med att dom har hållt på och lärt sej så har jag också testat mej, men det går inte. Det fastnar inte.

Dagböcker skrev jag nog i femman, sexan nån gång där. Men jag skrev på vanligt papper, alltså på kollegieblock. Och när jag hade skrivit det, så rev jag sönder det för jag ville inte att nån skulle hitta det. Så jag skrev av mej saker och ting, som jag hade i huvudet.

Högstadiet var samma skola. Det blev hemskare. Det blev ju andra lärare och vissa lärare tyckte jag betedde sej väldigt illa emot mej. Lärare måste ju ha sett att jag haft problem. Varför kunde inte nån komma fram till mej och säga: ”Ja, Charlotte, vi ser att du har problem. Nu ska vi hjälpas åt.” Jag vågade ju inte gå fram eller säga att jag kan inte det här. Jag ville att dom skulle komma till mej, men det gjorde dom ju inte utan dom trakasserade mej i stället. Alltså dom utsatte mej. Dom måste ju ha vetat att inte jag klarade att läsa högt, och ändå så ville dom att jag skulle läsa högt i klassen. Det var som om dom ville att jag skulle bli utskrattad. ”Lotta kan inte läsa” blev det ju bland annat. Det hör jag fortfarande. Han gick ju aldrig fram till mej och frågade eller konstaterade att jag hade problem, utan han utsatte mej hela tiden för det problemet jag hade. Gå fram till tavlan och skriva fast han visste att jag inte skulle stava rätt. Och det tycker jag att då terroriserar man barn, elever.

Konstigt nog, engelska klarade jag ju ganska bra alltså. Det här med stavning och läsa engelska, det har jag aldrig haft problem med. Det är så konstigt det här med glosorna, alltså att lära sej glosor, alltså kunna det systematiskt. Men fick jag göra egna meningar, skriva engelska, då var det

inga problem. Jag hade nästan aldrig några stavfel i engelska. Det gick ju lättare för mej att läsa engelska högt än det var på svenska. Det var mycket roligare för jag märkte ju att jag klarade det bättre än vad jag klarade svenskan. Då var det ju nästan lustfyllt att hålla på med engelska. Där hade jag faktiskt en trea i engelska när jag gick ur sjuan. Och sen rasade det där i åttan, för det var lite saker som hände då. Och sen klarade jag inte av att höja upp den till en trea i nian. Jag valde inget annat språk. Nej, jag tog konst som det hette då.

De bästa betygen har jag i konst och hemkunskap. Jag var ju hemma och hjälpte mamma mycket. Och jag lärde ju mej mycket hemma. Så att när dom sa: ”Nu ska vi göra pannkaka.” Jo, men då visste jag. Jag behövde inte läsa recepten för då kunde jag det redan. Jag visste ju vad siffrorna betydde och sen så chansade jag ibland och fick till det. Det var det också, att man var ju två och två. Jag sa så här: ”Ja, men visst var det fyra av, var det socker eller?” Och så fick den andra läsa och så sa dom det. Och det där är konstigt, att dom inte kom på det där för jag tror jag aldrig läste riktigt recepten heller. Alltså jag ställde frågor, så det är ju också en strategi.

Man fick ju antingen ta särskild matte eller allmän matte. Och jag hade allmän matte. Alltså det försvann det här med rena tal och det blev ju mer och mer lästal. Och det klarade ju inte jag då. Ja, tiden alltså. Hade du trettio minuter på dej, ja, då hade du ju trettio minuter på dej. Och då var det ju kört. Jag hann inte mycket på trettio minuter. Fysik och kemi, då flöt jag bara med. På lektionerna när man fick hålla på och experimentera, då gick det ju bra. Då var det inga problem för då använde man ju händerna och testade och grejade. Men sen att sitta och läsa och proven, det gick ju inte alls. Ja, alltså jag ville ju inte att det skulle synas så mycket, att jag hade problem. Jag försökte ju hitta sätt att jobba så att det inte skulle märkas. Men det måste ju ha märkts. Jag försökte ta reda på vad vi skulle göra nästa lektion, så att jag kunde på nåt vis förbereda mej. Jag ville hela tiden veta liksom, vad ska vi göra nästa gång då? Läraren blev väl lite irriterad på mej. Men jag ville ju veta så jag till exempel kunde kanske börja läsa. Ja, det här med svenskan till exempel. Om han sa på lektionen, att nästa lektion då ska vi läsa högt i det här stycket, då kunde jag gå hem och läsa igenom i min egen takt och tyst för mej själv eller

inne i mitt rum och stänga dörren. Då hade jag i alla fall en liten aning om vad som hände i den här texten så då gick det ju ganska bra. Men var det så att det var såna här spontana grejer, det var ju då det gick åt skogen. Konstant ont i magen på dom lektionerna där jag visste att det var såna lärare som utsatte mej för det problemet jag hade.

Läraren i teckning, han var ju jättesträng alltså. Alla andra i klassen var jätterädd för honom. Jag älskade den läraren därför att han var så rak och han utsatte ju inte mej för det problem jag hade för jag tecknade ju. Jag hade ju en fyra i teckning. Han sa så här: ”Ja, egentligen ska du ha en femma men, nej, du får inte det. Du pratar för lite.” Jag gillade honom alltså. Han var rättfram och det var en lärare som jag gillade stenhårt.

Om läraren stod och berättade lite spännande, om världskriget till exempel, då fastnade det bättre än att man skulle läsa eller ta reda på saker och ting själv. Alltså om läraren hade berättat så visste jag ju på ungefär vad texten handlade om så jag behövde ju inte läsa varenda rad. Utan jag liksom hoppade så här och läste det jag kunde läsa, men jag förstod ändå för jag hade ju hört läraren.

Anteckningar, jag misstänker att jag satt och skrev, så att det skulle se ut som om jag antecknade, så att jag såg intresserad ut. Jag hade egna krumelurer och egna bokstäver och egna ord. Men när jag väl kom hem och skulle titta igenom, så tänkte jag: Men vad var det här för lektion? Var det samhälle eller var det historia? Fysik kanske det är, till och med? Så att jag vet själv inte. Och jag har fortfarande svårt, än i dag liksom, att göra anteckningar.

Svarta Hingsten, det var nån serie som började då tror jag. Det fanns några böcker. Det började jag läsa för det var liksom lätt. Det var ganska stora bokstäver. Ja, och så var det ju att alla andra läste det så man fick ju höra lite grand. Men man ville veta fortsättningen, så man önskade sej dom böckerna då. Och så var det bland annat Kitty-böckerna, tror jag.

Lärarna sa aldrig någonting inte ens till mamma och pappa. Dom fick aldrig veta nånting i och med att jag dolde det så väl hemma. Och jag var inget problembarn i skolan utan jag satt ju tyst och lyssnade. Och jag skolkade aldrig och så vidare. Jag bråkade inte i klassrummet utan jag tackade och tog emot liksom så att dom hade ingenting att klaga på.

EFTER GRUNDSKOLAN

Det är ju det här som är lite lustigt. Jag valde kontorslinjen, två år på gymnasiet. På kontor så är det ju bara papper och det är att skriva och vara sekreterare. Men det var faktiskt den enda linje jag kunde komma in på för det var så lågt medel. Det var företagskunskap, administrativ kunskap. Man skulle lära sej att skriva maskin. Vi läste engelska. Ingen matte. Svenska var det ju. Ja, och sen var första året som bas. Sen fick man välja om man ville gå emot handel eller om man ville vara på kontor. Och då valde jag kontor. Så då läste man mer liksom kontorsämnen då, skrivmaskin, bokföring, ja, mer fördjupande företagsekonomi. Jag kommer inte ihåg alla ämnena, men det var ju inom kontor i alla fall.

Första tre månaderna var ett rent helvete därför att jag hamnade i en klass, där jag inte kände någon. Kamraterna, som jag kände, hamnade i en annan klass. Och den klass jag hamnade i, där kände alla alla. Redan kanske efter två veckor så märkte dom att inte jag var riktigt hundra på att läsa. Då började dom ju faktiskt att småmobba en och liksom påpekade en massa saker, att man inte kunde läsa. Och svenskaläraren, ja, jag kommer inte riktigt ihåg hur han såg ut, men hans skratt kommer jag ihåg. Han skrattade för att jag inte kunde läsa och menade att jag var så pass gammal så jag skulle ju kunna läsa. Då fick man den här dumstämpeln då. Tre månader stod jag ut. Sen så gick jag till rektorn och sa: ”Antingen måste jag byta klass eller så måste jag sluta. Men helst vill jag vara kvar.” Då fick jag byta, men såren fanns ju redan. Dom har inte läkt än, om jag säger så.

Jag skolkade inte fastän jag mådde så dåligt. Alltså det var ju så fort det var nånting: ”Ja, du är ju dum i huvudet. Du fattar ju ingenting.” När man var mindre, då blev man ju retad för sina glasögon. Glasögonorm och prickig korv och så. Men det är ju ingenting egentligen. Det är ju bagateller gentemot det här med att vara dum i huvudet. Det tycker jag är hemskare än att bli kallad glasögonorm. Jag berättade hemma att jag skulle byta klass. Mamma frågade varför och jag bara sa: ”Nej, men jag vill gå med mina klasskamrater, mina före detta klasskamrater.” Jag berättade ju inte varför. Man låtsades som om allting var, oh, man hade så roligt i skolan. Jag visste ju ändå att mamma tog på sej mycket av skulden att inte hon kämpade mer. Då ville ju inte jag att hon skulle må dåligt också. Jag

vågade inte ta kontakt med nån. Jag bar ju allting inom mej själv. Jag var koncentrerad på att jag ville vara så duktig som möjligt och så rolig som möjligt. Inte visa att jag var dum i huvudet då, försökte att vara smart. Ja, så all energin gick ju åt till det. Alltså det här med skolarbete, det bara flöt på. Visst, jag hade tvåor och treor den här gången så att jag fick ju nästan bättre betyg i gymnasiet än jag fick i grundskolan. Men det var ju fortfarande att jag kommer inte ihåg nåt.

Jag trivdes ju med dom ämnena jag tyckte var roligt. För tjurig var jag ju på så vis att jag ville klara det då. Alltså det var ju roliga ämnen. Till exempel att skriva maskin tyckte jag var jätteroligt och det här med att lära sej att hålla ordning på papper. Det var där det föddes, det här med att organisera saker och ting. Jag älskar att organisera alltså. Det får inte vara oordning. Och det fick man ju lära sej, vad man skulle tänka på. Sen hade vi ju chansen att ha övningsföretag och det gillade jag. Jag tror att det är därför mina betyg blev bättre för dom märkte att jag gillade det jag höll på med. Och det konstiga är att när jag skrev maskin, jag har inget minne av att jag fick fel för saker och ting för att jag stavade fel. Utan det var ju fel för att det var fel i svaren. Jag kämpade så att det inte skulle synas så mycket. Jag behövde inte skriva så mycket egentligen. Jag kunde välja för jag kunde sitta i ett litet rum och sortera papper. Jag behövde inte läsa pappren så mycket utan sortera i alfabetisk ordning. Då gick man ju på första bokstaven. Jag kände att jag kan ju hitta arbetsuppgifter där jag inte behöver läsa och skriva så mycket. Bokföring, det var ju jätteroligt. Alltså där hade jag ju jättebra betyg hela vägen. Det var ju nära på att dom skulle sätta en fyra på mej, men jag låg på gränsen där. Men jag hade jättebra på proven. Och ett tag då funderade jag ju på att bli civilekonom. Men nej, det gick inte. Än i dag kommer jag ihåg alltså hur man bokför. Det finns kvar, fast jag inte har jobbat nånting med det.

Engelskan och svenskan gick inget bra för det var konstiga lärare. Alltså svenskaläraren tålde jag ju inte. Det gick inte. Jag kommer inte ihåg vad vi gjorde alltså, om vi läste böcker eller om vi gjorde med verb. Nej, jag kommer inte ihåg. Var det ett ämne som jag tyckte var roligt, då behövde jag inte kämpa så mycket för då kom ju allt automatiskt. Men jag kan tänka mej att ha svenskaprov, det var ett helvete. Alltså det är nånting som säger att det var ett helvete.

Jag läste ju, det gjorde jag ju, för att jag vet att jag har gått på bibliotek och lånat böcker. Men vad det var för böcker, det vet jag inte. Men jag vet att jag läste. För det här med skönlitteratur, alltså det var lättare att läsa skönlitteratur för det var enklare språk. Det var så förutsagt, alltså vad som kunde hända. I en faktabok så måste du ju koncentrera dej på vad du läser, men i skönlitteratur då blir det ju andra bilder i huvudet. Du kan ju nästan förutsätta vad som händer. Jag gillar historiska berättelser från medeltiden och upp till, ja, 1800-talet.

När jag gick ur gymnasiet hade jag faktiskt ingen etta. Konstigt nog. Jag hade flera treor, som jag inte haft förut. Då kändes det också, ja, men jag har gjort nåt bra.

När jag gick ut gymnasiet var jag så tokig att jag sökte in till en datorutbildning på ett år. Det var nog mer grupptryck för vi var fem stycken ifrån klassen som sökte och alla kom in. Och det var det dummaste jag har gjort nån gång. Men ändå gick jag det där året. Jag var ju inte mogen för att gå ifrån ett, som jag kallar det, helvete till att läsa såna svåra saker som datateknik och programmering och ekonomi. Ja, en massa såna ämnen då. Att lära sej att programmera. Nej, tok. Men samtidigt så här efteråt var det ju roligt. Själva liksom pluggandet gick ju jättedåligt, men jag hade jätteroliga klasskamrater. För där var det definitivt ingen som såg ner på mej och lärarna brydde sej inte att jag inte stavade rätt. Alltså det var inget sånt, över huvud taget.

När vi gick i gymnasiet, då fick vi vara ute och praktisera och då praktiserade jag på ett statligt verk. Jag skulle egentligen sitta på kontoret där och skriva. Det gick inte så bra, för jag skulle ju renskriva protokoll och det blev ju mycket fel, så jag hamnade nere på vaktmästeriet. Det var det roligaste jag har varit med om i mitt liv. Då fick jag sommarjobb och sen ville dom ha kvar mej så jag var kvar där sammanlagt fyra år, tror jag, till och från liksom. Jag gick och jobbade och så var jag arbetslös en stund och så fick jag komma tillbaka. Jag läste ju inte så mycket utan jag fick göra praktiska saker. Jag fick använda händerna och jag fick tänka liksom med huvudet, på nåt vis då. Sen hamnade jag på ett annat ställe. Min fasters karl jobbade där och han frågade om jag ville ta ett vikariat på sex månader. Jag satt i receptionen där och renskrev deklarationer. Det var siffror så det var ju inga problem. Jag tog telefon och tog hand

om kunderna, gjorde små ärenden. Det var inget sekreterarjobb, för dom hade ju sekreterare där, så det var inget att skriva. Där var jag sex månader. Det var jätteroligt.

Så var jag arbetslös en stund. Och sen gick jag nånting som hette ord- och textbehandling. Det var nytt då. Ja, det var som att lära sej det här Word-programmet. Det skulle vara i två månader, men då ordnade min lärare ett jobb till mej. Han sa bara: ”Ring det här telefonnumret!” Och jag ringer och pratar och vi bestämde på en gång. ”Jo, men du får börja liksom.” ”Jaha,” sa jag. ”Ja, vi behöver dej två månader.” ”Ja, vad är det för jobb då?” ”Hotellstädning i två månader.” Läraren tyckte att jag klarade det här så bra med text så jag behövde inte gå den sista månaden då.

Sen när jag kom tillbaka fick jag ett jobb på ett företag och där jobbade jag sammanlagt tre år, tror jag. Då skrev jag fraktsedlar och tullhandlingar. Alltså det var inte att skriva långa stycken, inget sekreterarjobb eller nåt. Jag jobbade extra på kvällarna ibland för dom gjorde ett datasystem. Man skulle börja köra allting på data. Då måste man ju lägga in alla artiklar och alla mått, så jag stansade in det då. Sen blev jag arbetslös därför att det var ju ett vikariat. Alltså det var ju ingen fast anställning utan jag fick ju jobba så länge det var högtryck då.

Sen fick jag jobb på ett statligt verk igen. Och det var -90 det. Jag skulle vara bara där några månader för att jag skulle hjälpa chefsekreteraren att sortera papper, för hon låg efter så hemskt. När jag hade städat undan det, då hittade dom ett förråd där det var väldigt oordning. Då släppte dom in mej där. Och jag älskar att hålla på med papper och strukturera, så jag sa bara: ”Köp det här. Köp det här så ordnar jag.” Så jag fixade i ordning förrådet där. Och sen hittade dom ett till förråd som det var oordning i. Så jag städade ett antal förråd där och fick ganska fin ordning.

Sen så var det en tjej som slutade, som hade hand om fakturor ifrån landstingen. Man kollade för att se vem som skulle betala dom. Då frågade dom om jag ville göra den arbetsuppgiften. Och det kände jag att det var nog nånting för mej, för det var ju att hålla ordning lite och kontrollera och vara lite detektiv. Den här tjejen, hon skulle egentligen lära upp mej då, men hon bara slutade helt apropå så jag fick ju lära mej själv allting ifrån grunden. Då var det mycket läsa och ta reda på och ringa runt och fråga hur man skulle göra för det var ju ingen annan på

kontoret som kunde det. Så där var jag fyra år. Och jag blev uppsagd på grund av att det blev för lite att göra då. Men det var ett ställe som jag gillade att jobba på också.

Man ville ju hänga med. Det var ju mycket som hände då så man läste ju tidningarna. Jag tittade på överskriften alltså och var det nåt intressant, så läste jag. Inte så mycket böcker för man hade så mycket annat för sej då. Man fick ju nya kompisar och man var ute och reste mycket.

Jag är utredd två gånger, på arbetsförmedlingen och på komvux. Dom visste inte vad dom skulle kalla mej för dom hittade ingen röd tråd i problemen. Men arbetsförmedlingen sa att jag var en falsk dyslektiker. Alltså hon sa: ”Du är för intelligent för att vara dyslektiker och sen är du en falsk dyslektiker.” Då sa jag: ”Men nu får du faktiskt förklara det. För vad då, att ha dyslexi har ju ingenting med intelligensen att göra. Definitivt inte. Det har jag ju lärt mej. Och det måste du veta också, du som är psykolog.” Ja, och så skrattade hon och menade på: ”Ja, men du förstår vad jag menar.” ”Men jag gör ju inte det!” ”Ja, men alltså du är inte en vanlig dyslektiker. Om man ska titta på resultatet då så är du ju inte en dyslektiker. Så vi vet ju inte vart vi ska sätta in dej nånstans. Alltså, ja, av resultaten. Men du har ju nåt problem. Men jag kan inte liksom säga att du är en dyslektiker. Så du är en falsk dyslektiker.” Så jag blev ju väldigt klokare på det.

Komvux, dom sa: ”Men visst, du har problem och det du har berättat för oss, första skolåren, att du inte var med där och så vidare.” Att jag haft en dålig skolgång och att ingen har liksom tagit tag i det. Det enda man gjorde som jag tycker kom mej att liksom kunna se vad jag har för problem, det var att man skulle skriva sextio ord. Och det var såna ord som jag tycker var för enkla för mej. Och det andra, det var att man skulle se om man tittar på en figur, så kunde man få ihop det till en fyrkant till exempel. Det var ju ingenting att läsa utan sextio ord att skriva. Och då tänkte jag: Men hur kan man se på sextio ord om man är dyslektiker eller inte? Hur kan man se? Jag ifrågasatte ju henne lite grand. Men räcker det här för att kunna visa att man är dyslektiker? För jag tycker att det fattas nåt moment. Det här med att läsa, läsförståelse. Alltså i och med att jag började jobba med FMLS så har jag fått den känslan att jag är ju inte dyslektiker. Alltså jag vet ju skillnaden. Men jag ser mej själv inte som

dyslektiker på så vis, i och med att inte nån i familjen har dom här problemen. Det enda jag kan referera till, det är ju det här med att jag inte fick hjälp ifrån början. Hade jag fått hjälp ifrån början så tror jag inte jag hade haft dom här problemen.

Det var då -94 jag bestämde att så här kan inte jag fortsätta. Jag måste göra nånting åt mina betyg om jag ska gå vidare, om jag ska söka högskola. För i samband med att vi fick veta att vi skulle bli uppsagd sökte jag in på komvux. Och jag tänkte att nu jäklar. Men hela sommaren då jag visste att jag kommit in så tänkte jag: Nej, jag börjar inte. Då blir det här med mobbing. När komvux skulle börja, då gick jag fram och tillbaka på skolgården, nästan en timme. Fram och tillbaka. Jag ska börja. Nej, jag ska inte. Jag går hem och säger att jag fått ett jobb i stället. Det måste ha sett väldigt lustigt ut, tror jag, om det var nån som såg mej. Till slut gick jag in och satte mej i klassrummet. Det ångrar jag aldrig att jag gjorde. Det är den bästa skoltid jag nånsin har haft i mitt liv.

Jag läste in grundskolan och delar av gymnasiet, inte hela alltså. Jag fick kontakt med en bra lärare och där jag vågade säga att jag har hade problem. Det slutade med att jag fick läsa extrasvenska på kvällarna. Det var ingen som såg ner på mej för att jag hade dom här problemen. Och sen träffade jag andra som hade samma problem. Vi vågade prata om det, så att det var en helt ny värld som öppnade sej för mej. Jag läste upp mina ämnen så att nu sitter jag med G och VG och MVG på ämnen som jag inte har haft förut. Och bara att få MVG, alltså det är … När jag fick det där pappret där det stod, då sa jag: ”Ni måste ha skrivit fel på papperena”, sa jag. ”Det är ju helt omöjligt att det här kan vara jag.” Det här var grundskolan.

Gymnasiet plockade jag bara för att jag skulle få ihop poäng för att få CSN-lånet och så tog jag dom ämnena där jag kände att det här vill jag testa på. Det var socialkunskap och historia. Och matte läste jag. Och sen läste jag olika såna ämnen som jag inte trodde att jag skulle våga förut då. Jag måste ju, innan jag kan säga att det inte går. Det var där som jag fick tillbaka min självkänsla på nåt vis. Och efter det så lossnade så mycket. Alltså det var nånting som sa klick i mej. Nu vet jag ju vad det är för problem, och det är egentligen inga problem. Jag klarar mej bra ändå. Jag är inte dum i huvudet. Jag fick ju bekräftelse. Fast jag hade felstavning, så

fick jag rätt ändå på proven. Det var inte en röd bock nånstans. Alltså det var ju en helt ny värld för mej. Jag trodde inte en skola kunde vara så.

När jag slutade komvux -97 var det meningen att jag skulle söka till högskolan som civilekonom men jag fick ett jobb i stället. Det flöt bara på och jag trivdes på jobbet. Det var kriminalvården, att sitta i receptionen. Det var jätteroligt. Det var då första gången jag erkände för en chef att jag hade läs- och skrivsvårigheter. Jag tänkte jag skulle testa och se reaktionen. ”Ja, men då ska vi undvika att du ska skriva någonting.” Alltså jag fick ju inte den reaktionen som jag trodde jag skulle få. Dom gav mej såna uppgifter som dom visste att jag klarade av. Där var jag kanske sju, åtta månader för det var ju också att dom skulle lägga om nåt system, så dom behövde hjälp på studs. Sen så började jag på ett vikariat. Jag tog hand om och diarieförde post, som kom in, och sorterade och arkiverade. Där var jag fyra månader. Sen hamnade jag på försäkringskassan och där var jag inte fullt ett år, tror jag. Det började ju med sortering då, för dom låg efter i insorteringen. Sen så kom dom på en annan uppgift åt mej. Jag skulle göra en rutin för dom som skulle betala, dom som är underhållsskyldiga. Då var jag ju detektiv och letade fram folk, som trodde att dom kunde gömma sej. Sen blev jag arbetslös och så fick jag ett telefonnummer igen av arbetsförmedlingen. Och då hamnade jag på sjukhuset, hösten -99 till -01. Då satt jag i receptionen och tog emot patienter. Det är inte heller mycket att skriva och sen var det ju insortering också då.

Men efter det då så sökte jag till en folkhögskola och läste pedagogisk assistent, dyslexikonsulent i ett år. Och sen så blev jag arbetslös då jag slutade förra året i maj. Sen har jag gått arbetslös till nu. Jag fick det här jobbet i februari som föreningskonsult. Det sökte jag ju inte heller, utan dom ringde till mej. Så jag har aldrig skrivit en ansökan.

I DAG

Nu när man har varit arbetslös det här året så har jag sökt 18 jobb och jag har ju fått avslag. Jag ger mej sjutton på att dom märker att man har problem. Jag vet inte. Det är bara nånting jag inbillar mej. Det är en kompis som jag brukar anlita ibland. Hon läser igenom och så, men jag får för mej ändå att dom vet att jag har läs- och skrivsvårigheter. Inte för att jag

skäms över det i dag. Det gör jag ju inte. Definitivt inte. Men alltså jag vet inte. Jag har fått för mej det. Inte så att jag gräver ner mej för det heller. Om det är att dom känner igen namnet, i och med att jag har varit aktiv ända sen -97 i föreningen FMLS och varit med i tidningen flera gånger. Jag vet inte. Ja, det är bara en egen fundering. Jag har ju aldrig fått det bekräftat men …

Det är jobbigt och trist att vara arbetslös. Man blir ju folkskygg. Arbetsskygg. Helst skulle man ju bara vilja sitta hemma. Men går det för lång tid, då blir man så här: Nej, nu måste jag göra någonting. Så i augusti förra året, då satte jag mej ner och plockade fram alla arbetspapper, alltså arbetsbeskrivningar på alla mina jobb som jag haft. Och så satt jag och sa: Det där tycker jag om och det där tycker jag inte om. Det slutade med att det var ju det här med att hålla på med att sortera papper, ordna till, organisera. Och då tänkte jag: Men finns det inte nån utbildning då? Ja, och så började jag forska lite grand. Då visade det sej att man kunde gå arkivkunskap eller arkivvetenskap på högskolan. Då började jag kolla det. Då hade jag sån tur att då har dom startat ett nytt program som heter, det här har jag tränat på, arkivvetenskaplig utbildning med inriktning mot elektronisk informationsförvaltning. Det tänker jag söka så jag håller på att plugga matte C just nu på komvux. Så att jag sitter på kvällarna och helgerna. Det blir nog i maj nån gång. Då tänker jag tenta av hela matte C.

Just nu är jag föreningskonsult på FMLS i Stockholm. Jag stöttar föreningarna ute i landet och hjälper till när det gäller uppstart, nystart, råd som har med föreningsarbete att göra och informerar om FMLS bland annat. Det är mycket läsarbete och det finns även skrivarbete också. Chefen vet ju av att jag har läs- och skrivsvårigheter. Det förekommer ju att jag måste skriva, men det känns inte bra. Läsa går ganska bra faktiskt, om jag får ha tid på mej och koncentrera mej. Mailkontakt, det måste jag ha. Det är det bästa sättet att ha kontakt med människor i och med att man sitter nere i Stockholm och så jobbar man utåt. Det kommer på ett helt annat vis när man sitter och skriver mail än om man ska skriva ett brev till någon. Man använder ett annat språk när man skriver mail än när man skriver ett brev till nån myndighet. Jag ser alltid till att det är nån som läser. Mailen är det ingen som läser igenom. Stava Rätt

och synonymordlista, det är mina biblar. Helst synonymordlistan. Den skulle inte jag klara mej utan. Om jag ska läsa faktatext, då måste jag ha synonymordlistan och ordlistan till hands, om det dyker upp ord som jag inte vet. Förstår jag inte meningen, så försöker jag göra om den så att jag förstår. Det är därför jag måste ha tid på mej. Men är det vanlig skönlitteratur, då läser jag. Då kan jag läsa igenom en bok på en kväll. Så bara på en månad har jag läst sju böcker. Jag är periodare när det gäller att läsa. Ibland kan jag ju läsa det här Vetenskap … Teknisk … nej, vad heter det? Illustrerad vetenskap. Den tidningen gillar jag att läsa. Det blir väl att man köper nån Allas eller Året Runt. Nu när man är i Stockholm, då tar man ju Metro. Jag går ut på nätet och läser tidning.

Kontakter med myndigheter är jättesvårt. Om det är en blankett som jag inte förstår och nånting jag ska skriva, så ringer jag och säger att jag är dyslektiker. Det är ungefär två år nu som jag har hållt på med det. Ibland så blir dom irriterad, ibland får man jättebra hjälp. Tidigare då har jag haft en kompis som jag har ringt till och hon har hjälpt mej. Utan henne så skulle det nog inte gå för hon är jätteduktig i svenska och hon vet ju att jag har dom här problemen. Pappa fick alltid deklarera åt mej. Jag sa att jag inte kunde.

Helst vill jag ju inte skriva. Men samtidigt så kan det bli så här att på kvällarna, efter tio, tolv, så kan det bara liksom så hära ssscccchhhh. Då kan jag skriva hur mycket som helst. Då kommer det, precis allting. Det blir ju hur bra som helst. Och jag sitter på jobbet och ska kanske skriva ett brev till nån, eller till en myndighet, så får inte jag ner det på papper. Det går inte. Men däremot om jag kommer hem och sätter mej och kanske inte kan sova på kvällen och så helt plötsligt så bara finns det där. Och så sätter jag mej ner och så skriver jag det. Jag håller på med släktforskningen. Nu håller jag på att sammanfatta min släktforskning och gör det i berättarform.

Jag är den jag är och jag accepterar den jag är. När det gäller mitt yrkesliv så vet jag inte. En helt ny värld öppnade ju sej för mej när jag hade gått klar komvux. Alltså jag insåg, men jag kan ju det här. Jag är inte dum i huvudet. Jag har bra betyg alltså. Då fanns det för mycket att välja helt plötsligt. Jag har ju varit så begränsad förut. Jag har inte trott att jag har klarat av saker och ting. Helt plötsligt så är det tjugo dörrar som kan

öppnas. Det blev ju bara förvirrande. Men samtidigt så känns det jätteskönt. Jag är inte dum i huvudet. Det är väl så jag känner. Jag ser inget stopp än. Jag måste pröva saker och ting. Jag känner att jag måste pröva, innan jag kan säga: ”Nej, men det där går inte.”

Den enda gången jag nästan gett upp, det var ju på gymnasietiden. Då var det ju jättesvart. Det var nånting inom mej som sa att det här går inte. Det blir ju inte bättre. Jag måste ju göra nånting åt det. Vart det kommer ifrån och varför jag har fortsatt, som jag har gjort, och inte bara lagt mej ner och tyckt synd om mej själv eller hamnat i fel bana … Ja, vad det nu än är så vet jag inte vad det är. Samtidigt som jag säger att jag är feg, så säger alla: ”Men du är inte feg.” Så jag vet inte. Jag vet inte vart jag får det där att jag vill fortsätta ändå och inte bara lägga mej ner och dra nåt gammalt över mej, om jag är tjurig då. Alltså det har ju kommit på senare år det. Ja, alltså, när jag började få lite bättre självkänsla och att jag inser att jag klarar av mer än vad jag trodde.

Fast det har varit så jobbigt så vill jag inte ha det ogjort. Jag tror inte jag skulle vara samma person som jag är i dag, om jag inte hade läs- och skrivsvårigheter. Så jag vill inte trolla bort det heller. Det är väldigt mycket därför också jag vill inte lära mej att skriva eller nåt sånt där för då kanske inte jag blir jag. Då blir jag nån annan. Det blir ju fel. Dom där småfelen finns ju kvar, men det är ju jag. Jag tror annars så tappar ju jag min identitet kanske. Jag stavar fel. Men so what? Jag klarar mej ändå. Jag är ju där jag är i dag. Och sen att jag kan hjälpa andra. Jag vet ju vad dom pratar om.